

Список використаних джерел:

1. Кравченко О.М. Гармонізація економічних відносин між учасниками ринку продукції тваринництва : монографія. Харків: Смугаста типографія, 2020. 340 с.
2. Бобух І. М., Щегель С. М. Стратегічні орієнтири економічного зростання України: інклюзивність як ключовий пріоритет. Вісник Національної академії наук України. 2018. № 7. С. 55-70.
3. Бородіна О. М., Прокопа. І. В. Інклюзивний сільський розвиток: науковий дискурс. Економіка і прогнозування. 2019. № 1. С. 70-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2019_1_6
4. Манцуров І. Г. Інклюзивний розвиток як основа протидії глобальним викликам сьогодення. Економіка України. 2018. № 10. С. 71–87.
5. Небрат В. В. Історичний вимір трендів зовнішньоекономічної політики. *Економіка України*. 2017. № 5–6. С. 151–168.
6. Чисельність наявного населення України на 1.01.2022. *Державна служба статистики України*. URL: <https://ukrstat.gov.ua>
7. Пронько Л. М. Економічні аспекти відтворення людського капіталу сільських територій. *Агросвіт*. 2022. № 9-10. С. 62–68. DOI: [10.32702/2306-6792.2022.9-10.62](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.9-10.62)
8. Середня заробітна плата за видами економічної діяльності по місяцях. *Державна служба статистики України*. URL: <https://ukrstat.gov.ua>
9. Економічна ефективність vs соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи : кол. моногр. НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. Київ, 2019. 350 с.

Мірошніченко В.І. д-р пед. наук, професор
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, Україна

Сучасна освіта в контексті глобалізації

Глобалізація світової економіки, політики, культури – складна, багатоаспектна проблема, що породжує численні наукові дискусії і тому сьогодні не має однозначного тлумачення цього явища. Семантично це поняття пов'язане з англійським словом «globalization» і має дві інтерпретації: процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. У ширшому розумінні – перетворення певного явища на планетарне, таке, що стосується всієї Землі. Отже, поняття «глобальний» означає процес, предмет або явище, що стосується всієї земної кулі, охоплюють її всю, тобто мають всесвітній характер. Сам термін з'явився в 1983 році, а в 1985 американський соціолог Робертсон науково пояснив його. Із 1990 року з виходом книги К. Омае «Світ без кордонів» [1] термін «глобалізація» набув наукового та публіцистичного поширення.

Наведемо ще одне визначення глобалізації як «загально цивілізаційного процесу, який значно впливає на всі сфери людського буття, процес виникнення спільних для світового співтовариства проблем – економічних, політичних, освітянських, економічних та ін., процес породжений поглибленням взаємозв'язків і взаємозалежності країн і народів» [2]. Сприйняття цього терміну нині залишається неоднозначним. Існують десятки різноманітних визначень

глобалізації, що свідчить про складність цього явища та неоднозначне ставлення до нього. З одного боку, глобалізація – неминучий і в цілому позитивний процес, проте, з іншого боку, на думку багатьох дослідників, воно призводить до соціальної поляризації на всій планеті, поглиблює нерівність всередині окремих країн та між ними, загострює проблеми бідності, безробіття, відчуження. Тому наукові школи сучасності визначають процес глобалізації з позиції різних методологічних підходів.

Економічний підхід визначає глобалізацію як бурхливий розвиток світових ринків, інтернаціоналізацію господарювання, коли відбувається злам економічних та національних меж, формування всесвітньої економіки, приведення національних норм і механізмів у відповідність до норм провідних країн. Глобалізація допомагає країнам одержувати вигоду від розширення міжнародної торгівлі, сприяє взаємовигідному поширенню технологій, однак вона вимагає міжнародного управління й ухвалення міжнародних законів, і не може функціонувати без міжнародного права та міжнародних інститутів.

Екологічний підхід пов'язаний із екологічним розподілом (нерівномірністю використання людиною природних ресурсів), розглядає політичну екологію (екологічні конфлікти, питання екологічної справедливості, об'єднання зусиль країн для забезпечення виживання людей на планеті).

Комплексний підхід розглядає глобалізацію як складне геополітичне, геокультурне явище, яке потужно впливає на всі аспекти життєдіяльності світових спільнот. Глобалізація визначається як процес послаблення традиційних, територіальних, соціокультурних, державно-політичних і економічних бар'єрів, що ізолюють народи один від одного і водночас захищають їх від нерегульованих зовнішніх впливів.

Отже, глобалізація – це принципово новий якісний стан світових суспільних відносин, який зачіпає усі сторони життя. Головним її фактором виступає розвиток освіти, науки й культури.

Освіта є системою, що розвивається, тому її модернізація є закономірним історичним процесом, пов'язаним із необхідністю зміни освітньої моделі, що сформувалася в умовах індустріальної культури й суперечить культурним реаліями постіндустріального суспільства. Модернізація як процес удосконалення будь-якої системи в нових умовах, утому числі й освітньої, починається з нової філософії, геокультури. На сучасному етапі цивілізаційного розвитку – це філософія та культура постмодерну.

Саме в контексті цієї філософії та культури модернізація сучасної освіти спрямована не тільки на оновлення змісту, форм і методів освітньої діяльності, а й торкається самого розуміння сучасної освіти як неперервної, спрямованої на формування творчої особистості глобального інформаційного суспільства XXI століття, здатної до саморозвитку та навчання впродовж життя.

Учені доводять безпорадність сучасної освіти перед проявом поступів цивілізації, з іншого боку, показують, як глобалізація сприяє розвитку освітніх реформ. Ці суперечності становлять сутність процесів глобалізації, а їх вирішення, в свою чергу, виступає «глобальною» науковою проблемою.

До глобальних тенденцій розвитку освіти можна віднести: зростання значення освіти як фактора суспільного розвитку (як генератора й провідника знань та інформації); диференціацію джерел фінансування (від переважно державного фінансування до широкого спектра джерел доходів та підвищення ефективності витрачання цих коштів); інтернаціоналізацію освіти (необхідність уніфікації освіти, визнання дипломів); зміну вимог до змісту, методів та форм навчального процесу (компетентнісний підхід); зміну організаційних форм освітньої діяльності (концентрація, централізація, диверсифікація, паралельна освіта); глобалізацію ринку освітніх послуг (зростання чисельності іноземних студентів, становлення транскордонної освіти).

Україні важливо врахувати ці тенденції в процесі розробки сучасної стратегії розвитку національної освіти для того, щоб перетворити її на реальний чинник підвищення конкурентоспроможності економіки з урахуванням європейських і світових процесів, які кидають їй своєрідні виклики. Щоб бути на вершині цих викликів, національна освіта, як і вся українська цивілізація й культура, мають здійснити відповідні трансформації. Їх аналіз постає як одна з головних проблем методології розвитку освіти, завдань формування державної освітньої політики.

Система Інтернет – як альтернативна форма отримання інформації, здобуття та поширення знань, взаємообміну ними є підґрунтям для нової форми організації навчального процесу.

Аналізуючи сучасні цивілізаційні процеси можна виділити дві полярні тенденції можливих шляхів розвитку людства. Перший – «глобалізація інформатизації», яка висвітлює позицію найбільш розвинених країн світу, насамперед так званої «сімки», – зберегти розподіл усіх країн на три світи, відповідного до наявного рівня розвитку. Першу групу країн утворюють держави з найвищою інформаційною фазою розвитку як постіндустріальною. Це світова еліта, яка виробляє «знання», тобто «інформацію». Другу групу утворюють країни, які на підґрунті переданого «знання» забезпечують виробництво матеріальних цінностей, потрібних для забезпечення життєдіяльності всієї цивілізації. Третя – виробляє сировину, виконує її первинне, найбільш брудне оброблення та задовольняється мінімально дозволеним рівнем «знання» та життя.

Другий шлях, який висвітлює можливість розвитку й піднесення в кожній людині інтелектуально-духовного змісту та задоволення обмежених матеріальних потреб усіх людей на планеті, називають «глобалізацією економіки» або «концепцією сталого розвитку». Сучасний рівень науки та розвитку технологій дає змогу завдяки наявним ресурсам на належному рівні задовольняти потреби людини, що втричі перевищує рівень забезпечення сьогоднішніх потреб. Головна перешкода на цьому шляху пов'язана з наявною політичною системою в світі, засобами виробництва, що основані на бажанні отримувати максимальні прибутки, нерозвиненістю громадського самоусвідомлення, консервативністю системи освіти та низьким культурним рівнем основного населення.

Отже, можна зробити висновок, що глобалізація спонукає до підвищення якості вищої освіти. Для досягнення цієї мети необхідно інвестувати у підготовку фахівців, а також прискорити вирішення фундаментального завдання – модернізації національних систем вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Ohmae, K. *The End of the Nation State: The Rise of Regional Economies*. L.: Free Press, 1995. 411 p.; 2. Горбатюк, Т. В. Роль комунікації в глобалізаційному процесі. *Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць*. Київ. 2011. Вип. 55 (12). С. 241–245.

**Могильна Л.М., канд. екон. наук, доцент
Сумський національний аграрний університет, Україна**

Інновації в управлінні персоналом підприємства

Людські ресурси є головним багатством будь-якої організації, а тому інновації в управлінні персоналом необхідні для досягнення високої ефективності роботи кожного співробітника, створення економічних стимулів та соціальних гарантій. Далеко не всі підприємства є інноваційно активними, бо в багатьох компаніях не створюються відповідні умови, які сприяють розкриттю інноваційного потенціалу персоналу та організації в цілому. Усвідомлення зростаючої ролі особистості працівника, аналітика його стимулюючих пріоритетів, вмілий напрямок мотиваційних, кваліфікаційних та творчих характеристик для досягнення цілей, що стоять перед підприємством, дозволяють відтворити концептуальні підходи до управління персоналом. Для вирішення проблеми готовності до організаційних інновацій в управлінні людськими ресурсами необхідно розробити принципи інноваційної політики та донести їх до кожного співробітника. Тому актуальність та велика практична значимість вивчення, систематизації та поширення у діяльності вітчизняних підприємств сучасних інноваційних підходів до управління персоналом викликає необхідність подальших досліджень у даному напрямку.

Функціональна діяльність служби управління персоналом в процесі реалізації інноваційної політики завжди відрізнялася надзвичайною складністю. Ця діяльність не допускає шаблонних підходів та не обмежується рамками певного локального сегмента в системі керування. Саме тому інноваційні зміни в управлінні персоналом потребують цілісної модернізації механізму системи управління підприємством. Тим часом багато організацій, досягаючи у своїй еволюції фази формалізації, готові приймати лише ті зміни, які адаптовані до сформованих раніше технологій. В результаті відбувається відбір лише управлінських нововведень, які стосуються фрагментарних змін у системі управління. Такі нововведення, по суті нічого не змінюючи, створюють лише формальний прецедент змін і тому мало впливають на ефективність діяльності підприємства, внаслідок чого формується певне розчарування серед фахівців